РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА“
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ“
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA“.

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 13-го липня 1916. Ч. 84. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, July 13, 1916. No. 84.

ВЕЛИКА БИТВА НАД СТОХОДОМ.

Силу російської армії оцінюють на 3 міліони людий.

Велика офензива союзників у Франції зближаєть ся до кінця.

ПІДВОДНИЙ КОРАБЕЛЬ „ДАЙТШЛЯНД“ ВІДПЛИНЕ ПРОТЯГОМ 10 ДНІВ.

БЕРЛІН, 10. липня. — **Воєнний кореспондент часописи „Берлінер Тагеблят“, який перебуває на терені війни з Росією, оцінює теперішну силу російських військ на три міліони людий.** З того припадає на піхоту і артилєрію 2.840.000, а на кінноту 160.000. Замітне в російській армії є значне побільшенє полків артилєрії. Кожда дивізія піхоти одержала додатково кілька батерій легких і тяжких гармат. **Гармати і амуніція походять майже виключно з Японії і Злучених Держав.** Москалі завдячують свої успіхи головно артилєрії.

Однак помимо великої чисельної переваги успіхи російської армії є розмірно невеликі. Їй не удало ся доси переломити боєвої лінії союзних військ. Одинокий більший успіх осягнула російська армія на полудневім крилї, де заняла більшу часть Буковини і Покутя.

Головною цілию дальшого наступу російських військ є міста: Барановичі, Ковель і Станиславів.

Наступ Москалів в напрямі Баранович скінчив ся великою невдачею. Москалї потерпіли дуже тяжкі втрати так, що не є в силї продовжати свого наступу, доки не одержать нових скріплень.

На дорозї в напрямі Ковля дійшли російські війська до ріки Стохода, яка лежить в половині дороги між Стиром а Ковлем. Союзні війска переводять сильні протинапади, щоби недопустити Москалів на західний берег ріки.

В Галичинї здовж горішного Серета і Стрипи аж на північ від Бучача боєва лінія від початку наступу російських військ не змінила ся. На полудне від Дністра австрійські війска заняли сильні становища на схід від Товмача, Станиславова і Надвірної до Карпат. Армія Бальтіна Пфлянцера, яка находить ся здовж підгіря Карпат на Буковині і полудневo-східній Галичині, одержує значні скріпленя з Угорщини і може легко відтяти відворот полудневого крила російської армії.

Хвилева тишина майже на цілім фронті протягом останних двох днів вказує на те, що обі сторони лагодять ся знова до нової рішаючої битви.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ЗДЕРЖАЛИ НАСТУП МОСКАЛІВ НАД СТОХОДОМ.

БЕРЛІН, 10. липня. — Німецький генеральний штаб доносить:

„**АРМІЯ КНЯЗЯ ЛЕОПОЛЬДА**: Крім кількох безуспішних нападів російських військ на схід від Городища (на північ від Баранович) не зайшли жадні важнійші події.

„**АРМІЯ ЛІНЗІНГЕНА**: **Напади Москалів, які робили великі зусиля, щоби переправити ся на західний берег Стохода, зістали відбиті з великими стратами для неприятеля.** На захід від Луцка не зайшла жадна зміна.

„**АРМІЯ БОТМЕРА**: По обох сторонах Дністра прийшло в богато місцях до перестрілки між передними сторожами“.

БИТВА НАД СТОХОДОМ (НА ВОЛИНИ).

ПЕТРОГРАД, 10. липня. — На Волини армія ген. Каледіна напирає на Німців і Австрійців над долішним Стоходом. З прочої боєвої лінії нема вістий про важнійші воєнні операції.

Урядовий рапорт російського штабу звучить:

„В околиці села Свидник, Старого і Нового Мосора (на лівім березї Стохода, 20 миль від Ковля) битва триває дальше. В тій битві взяли ми трохи Німців в полон. Дальше на полудне між Кізелином а Зубильним неприятель перевів несподіваний протинаступ, але без успіху.

„**Загальне число полонених, яких взяли війска ген. Каладіна за час від 4-го до 8-го липня виносить 341 офіцирів і 9.145 жовнірів. Крім того здобуто 10 гармат, 48 машинових крісів, 16 метавок, 7.930 карабінів, 62 проц і склад будівельних матеріялів**“.

НАД СТОХОДОМ ПОЛОНЕНО 700 МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 11. липня. — **Здовж ріки Стохода розвиваєть ся велика битва. Неприятель кинув нові великі маси війска до дальшого наступу, який зовсім здержано.**

Німецький генеральний штаб доносить:

„На півночи, почавши від моря аж до Припети, не зайшли жадні зміни. Поголоски російських часописий, немов би наші війска опорожнили місто Пинск є безпідставні і неправдиві.

„**На боєвій лінії здовж Стохода (в північній Волини), а передівсім в околиці Черевища, Гулевич і Янівки, російські війска пробували перевести напад на наші становища, але без успіху. В околиці Гулевич союзні війска перевели сильний протинапад, беручи в полон 700 Москалів та здобуваючи три машинові кріси.**

„**Віддія стрільців з армії Ботмера напав несподівано на російські становища на полудне від ліса в Бурканові (над Стрипою) і полонив кільканадесять Москалів**“.

РОСІЙСЬКІ ГАРМАТИ ПРОТИ ВЛАСНИХ САЛДАТІВ.

ВІДЕНЬ, 11. липня. — З головної австрійської кватири доносять:

„**На захід від Сокуля Москалї перевели масовий напад на наші становища. Коли Москалї підійшли близше наших становищ, отворено на них сильний огонь з гармат і машинових крісів. Даремні були зусиля Москалів, щоби здержати утечу своїх військ. Тоді російські команданти дали приказ своїй артилєрії стріляти на утікаючих салдатів.**

„Над Стоходом союзні війска відперли всі напади Москалів.

„Над Черемошем Москалї перевели кілька безуспішних нападів“.

ОСТАННИЙ РОСІЙСЬКИЙ РАПОРТ.

ПЕТРОГРАД, 11. липня. — Російський генеральний штаб доносить:

„**Здовж Стохода боротьба триває дальше. Неприятель одержав великі скріпленя і тяжкі гармати та ставить сильний опір.**

„**На боєвім фронті Бряза-Фундуль-Молдава (на північний захід від Кімполюнга, Буковина) наші війска в кількох місцях відперли значні сили неприятеля. Неприятель, не будучи всилї видержати наших нападів, утік**“.

В ночи оголошено отсей доповняючий звіт генерального штабу.

„В околиці Стохода бої відбувають ся дальше. Неприятель ставить розпучливий опір. Ворожі літаки без перестанку кидають бомби на наші задні лінії.

„На прочій боєвій лінії нема жадних змін“.

НІМЦЇ ПОБУДУВАЛИ НА ВОЛИНИ І НА ПІВНОЧИ ЦІЛИЙ РЯД СИЛЬНИХ ОБОРОННИХ ЛІНІЙ.

ПЕТРОГРАД, 8. липня. — **Російські військові власти є сьвідомі сего, що наступ російської армії дальше на захід не буде легкий. Німці приготовили на случай відвороту сильні оборонні лінії, яких переломанє буде вимагати великих жертв в людях і амуніції.** Їх здогади находять потвердженє в оповіданях полонених Німців і Австрійців.

Полонені оповідають, що у віддаленю 16 миль на схід від Ковля працювало вже від довшого часу 100.000 полонених Москалів і Сербів коло вибудованя і укріпленя боєвої лінії. Боєва лінія представляє цілий ряд полевих фортифікацій, укріплених цементом і сталию. На тих укріпленях уміщено велику скількість нових тяжких гармат.

На захід від Баранович і дальше на півночи Німці зовсім змінили географію занятих земель. Малі потоки перемінено в сплавні канали і побудовано богато шлюз і гребель. На случай потреби Німці є в можности велику часть поверхні землї затопити водою і спинити наступ неприятельських військ. Великі ліси, які находять ся здовж боєвої лінії, Німці винищили. Лїпше дерево вислали до Німеччини, а решту ужили на направу багнистих доріг.

Ціла територія на захід від теперішної боєвої лінії — се сїть новочасних полевих укріплень, редут, закопів і ровів. Всі зелїзниці перероблені на вузкошинові.

ПОВЕРХ 100 ПОЇЗДІВ З ВІЙСКОМ ПЕРЕЙШЛО ДО ПІВНІЧНОЇ УГОРЩИНИ.

БЕРНО (Швайцарія), 11. липня. — **В останних днях переїхало через угорське місто Темешвар поверх 100 поїздів з війском до північно-східної Угорщини.** Силу перевезених військ оцінюють найменьше на 60.000 людий. Згадані війска стояли дотепер залогою по містах Сербії, Чорногори і Альбанії. Вони будуть ужиті на скріпленє австрійської армії, яка здержує наступ російських військ на Угорщину.

Також доносять, що німецький генеральний штаб відкликав своїх офіцирів з болгарського війска.

МОСКАЛЇ РАХУЮТЬ ДАЛЬШЕ.

ПЕТРОГРАД, 11. липня. — **Російське міністерство війни оголосило звіт, в якім подає скільність воєнної добичи від початку наступу армії ген. Брусілова. Після сього звіту російські війска мали полонити за час від 2. червня до 10. липня 5.620 офіцирів і 266.000 жовнірів. Крім того мали здобути 312 гармат і 866 машинових крісів.**

МАКЕНЗЕН НА УГОРЩИНІ?

БУКАРЕШТ, 11. липня. — **З приватного жерела надійшли вісти, що генерал Макензен прибув на Угорщину і перебуває в місті Темешварі. Німецький генеральний штаб поручив Макензенови зреорганізованє австрійсько-угорської армії і уложенє пляну до кампанії проти Росії.**

АВСТРІЯ ПРИГОТОВЛЯЄТЬ СЯ ДО ТРЕТОЇ ЗИМОВОЇ КАМПАНІЇ.

ЛЮЗІЯНА (Швайцарія), 11. липня. — **Австрійсько-угорське правительство зробило великі замовленя зимової одежи для війска. З того заключають, що після всякої правдоподібности війна в сїм роцї не скінчить ся, але потриває і трету зиму.**

ВІЙНА У ФРАНЦІЇ:

ОФЕНЗИВА СОЮЗНИКІВ У ФРАНЦІЇ ЗБЛИЖАЄТЬ СЯ ДО КІНЦЯ.

БЕРЛІН, 11. липня. — **Сила наступу союзних військ у Франції з кождим днем слабне. В останних днях союзні війска помимо тяжких жертв не осягнули майже ніяких успіхів.**

Німецькі війска розпочали в богато місцях протинаступ і відзискали часть утрачених становищ. Найбільші битви відбули ся в останних днях в околиці Контальмезон і Барлє.

Урядовий звіт німецького генерального штабу звучить:

„**Між рікою Анкр і Сом англійські війска перевели вчера пополудни і вечером кілька нападів з великою силою. Напади відбито скорше, заки могло прийти до боротьби на багнети. До найзавзятійшої битви прийшло в полудневім кінци села Контальмезон. Зусиля Англійців, щоби відзискати ліс „Трон“, були безуспішні. Неприятель потерпів тяжкі втрати. 100 Англійців забрано в полон.**

„**На полудне від ріки Сом кольоніяльні французькі війска (африканські) перевели напад на наші становища на горбі Мезонет. Мала скількість чорних жовнірів, яка дійшла до наших окопів, полягла від багнетів або дістала ся в полон.**

„**В битві в околиці Барлє наші війска полонили 5 французьких офіцирів і 147 жовнірів**“.

ФРАНЦУЗИ ПОЛОНИЛИ В ОСТАННИХ ДНЯХ 1.300 НІМЦІВ.

ПАРИЖ, 11. липня. — Останний звіт французького генерального штабу звучить:

„**По обох сторонах ріки Сом ніч минула спокійно. Загальне число Німців, полонених протягом кількох останних днів, виносить около 1.300**“.

УСПІХИ АНГЛІЙЦІВ ЗА ЦІЛИЙ ЧАС ОФЕНЗИВИ.

ЛОНДОН, 11. червня. — Нині вечером англійський генеральний штаб оголосив звіт, в якім подає успіхи англійських військ від початку офензиви.

Звіт звучить:

„**По десятьох днях і ночах безнастанної боротьби наші війска довершили цілковитого здобутя першої оборонної лінії Німців на фронті, 1.400 метрів довгім. Німецька оборонна лінія складаєть ся з величезного числа ровів, окопів і земельних укріплень, які в деяких місцях ідуть на 2.000 до 4.000 метрів в глиб. На здобутім тереці находить ся сильно укріплених 5 сіл. Здобуванє кождого рова представляло поважну воєнну операцію.**

„**Поминаючи ті гармати, які Німцї укрили в землї і які находять ся під руїнами хат, наші війска здобули дотепер 26 полевих гармат, одну гармату корабельну і одну гавбицю. Загальне число полонених Німців зросло на 7.500**“.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ:

АВСТРІЙЦІ ВІДЗИСКАЛИ МОНТЕ КОРНО. — 455 ПОЛОНЕНИХ І 800 УБИТИХ.

БЕРЛІН, 11. липня. — З головної австрійсько-угорської кватири доносять:

„Над рікою Ізонцо воєнні операції обмежують ся на живу чинність гармат і літаків.

„На боєвій лінії між Брентою і Адижою прийшло в деяких місцях до завзятої боротьби. Італійські стрільці перевели ряд нападів, які однак зістали відбиті з дуже тяжкими втратами для неприятеля. **Поверх 800 убитих Італійців лежить на побоєвищи перед нашими окопами.**

„**Наші війска здобули назад гору Корно, яку були хвилево заняли Італійці. Притім полонено 455 італійських жовнірів**“.

НІМЕЦЬКИЙ ПІДВОДНИЙ КОРАБЕЛЬ „ДАЙТШЛЯНД“.

„ДАЙТШЛЯНД“ НА ДОКАХ В БАЛТІМОР.

БАЛТІМОР, 10. липня. — **Нині рано німецький підводний корабель „Дайтшлянд“ прибув з кварантани і закинув якор на доках в Балтімор.**

Контрольор пристани по точнім огляненю корабля признав йому всі права звичайного торговельного корабля.

Виладуванє корабля розпічнеть ся правдоподібно завтра і потриває около два дни. Крім фарб і хемікалій привіз корабель лише три мішки почти, призначеної для німецького посольства.

10.000 ДОЛЯРІВ НАГОРОДИ ДЛЯ ЗАЛОГИ „ДАЙТШЛЯНДУ“.

НЮ ЙОРК, 11. липня. — **Звісний німецький банкир і властитель ріжних копалень, Август Гекшер, переслав на руки головного заступника компанії „Північно-німецького Ллойду“ чек на 10.000 долярів, призначуючи їх до поділу поміж членів залоги корабля „Дайтшлянд“.**

ПРОТЯГОМ 10 ДНІВ „ДАЙТШЛЯНД“ ВІДЇДЕ ДОМІВ.

БАЛТІМОР, 11. липня. — **Капітан Кеніг заявив нині контрольорови пристани, що протягом 10 днів відїде назад до Німеччини.**

Товари, призначені до перевозу для Німеччини, находять ся вже на доках. Вони складають ся головно з ніклю і гуми.

Трох пасажирів зголосило ся до подорожи до Німеччини, офіруючи за перевіз по 5.000 долярів. Корабель має приміщенє на 10 пасажирів, однак доси брак вісти, чи корабель буде забирати подорожних.

АНЇ ПРИВАТНИХ ЛИСТІВ АНЇ ПАКУНКІВ „ДАЙТШЛЯНД“ БРАТИ ЗІ СОБОЮ НЕ БУДЕ.

БАЛТІМОР, 11. липня. — **Фірма А. Шумахер & Ко., яка заступає властителів німецького підводного корабля, подає до відома загалу, що „Дайтшлянд“ не приймає до перевозу анї листів анї пакунків від приватних осіб.**

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States: $2.00 per year, $1.00 per 6 months, 0.75 per 3 months	В Злучених Державах: на рік $2.00, на пів року $1.00, на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries: $3.00 per year, $1.50 per 6 months, $1.00 per 3 months	В місті Jersey City, до Канади і других країв: на рік $3.00, на пів року $1.50, на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: **SVOBODA**
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

За всї оголошеня поміщувані в „Свободї" редакция не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

З біжучої хвилї.

—o—

Петроґрадська ґазета „Реч" доносить на підставі інформацій з Омска, що австрійські бранцї української народности є приневолені російськими властями переходити на православє. Загалом в такий примусовий спосіб перейшло вже 210 осіб на православє. Кромі того приневолено їх приняти російське підданство і полишити ся на стало в Росії.

Цікава та полїтика російського уряду. Полїтичну аґітацію зачинає все від насильства над совістию. Галичина, Америка, а тепер табори для полонених є найвимовнїйшими доказами сеї полїтики.

Як доносить канадійський „Ранок", відбула ся в днях 12—14. червня в Канадї, в місті Віннїпеґ, конвенция україньско-пресвитерських проповідників. Ся конвенция вислала до ґенерального ґовернора Канади, князя Конавта, телеґраму льояльности, в якій між иншим сказано:

Ми українські проповідники і церковні старші однодушно рішили заслати Вашій Високости... нашу заяву льояльности і вірности... з запевненєм, що в сїй грізній хвили... ми кріпко стоїмо при Британськім прапорі... побуджені найглубшою вірою в певну і славну побіду високих ідеалів правдивої свободи і демократії Великої Британиї і її могучих союзників; віруючи, що се причиняєсь до поступу і до добра... всіх поневолених народностий, включаючи і 35 міліонів Українців.

Коли вже пресвитерські проповідники вірять в славну побіду високих ідеалів свободи Росії, яко могучого союзника Анґлії, для добра 35 міліонів Українців, то можна здоґадувати ся, які то ідеали лелїють вони в своїх серцях. А прецінь дотеперішним ідеалом Росії, могучого союзника Анґлії, була шибениця, кнут і нагайка супроти 35 міліонів Українців. Можна бути льояльним супроти Анґлії і деяких її союзників, але нїколи супроти Росії; можна говорити про побіду ідеалів, правдивої свободи і демократії Франциї, але нїколи Росії. Не можна всіх союзників мірити одною мірою і тому телеґрами льояльности повинні бути стилїзовані згідно з інтересом українського народа. Коли в слові „союзники" не можна було вимінути Росії, не треба було сього слова містити. Инакше телеґрама вийшла на кнутопоклонство.

На вступі своєї передовицї „Народна Воля" (ч. 57) пише:

Се вже давно стверджено і доказано, що між громадою людий а чередою овець в деяких випадках нема великої ріжниці. Як череда овець часом біжить на загибіль за своїм провідником бараном, так нераз громада людий в слїпій вірі йде прямо на загибіль за своїми провідниками.

Не знати, чи читачі „Народної Волї" підуть „в слїпій вірі прямо на загибіль за своїми провідниками"?...

В пресвитеріяньскім „Союзї" описує п. Бичинський свої вражіня з подорожи до Канади і дає осторогу „Народній Волї", пишучи:

Коли замкнуть приступ до Канади „Народній Волї" то не за єї україньство, а за єї австрофільство, чи може радше айришофільство.

Добра осторога. І тому, щоби не тратити доступу до Канади, „Народна Воля" не буде могла нїчого писати проти Росії, щоби не стати часом „австрофільскою" ґазетою. Видко, „бізнес передівсім" — як кажуть Американцї.

ПАЧКОВАНЄ РУСОФІЛЬСТВА.

—o—

Найновійші віча, які відбувають ся по українських кольоніях в Америцї, носять на собі цікаве пятно. Їх темою є уїданє цїлою силою на австрійських аґентів, а головна полїтична резолюция звучить:

Зібрані на вічу заявляють, що вони не є ворогами жадної з воюючих держав, але є ворогами тих державних порядків і тих правительств, що гноблять український народ і душать український народний рух.

Що може значити така резолюция? Коли ми не виступаємо проти жадної держави, значить, ми годимо ся з гори, що будемо жити під чужими державами. Инакше кажучи, резолюция зовсїм відбігає від становища Українців, висловленого на Українськім Соймі. Соймова резолюция звучить (в скороченю):

Остаточна цїль українського руху є створенє независимої української держави, яка обняла би теперішні землї, замешкані Українцями у східній Европі.

Але, розуміючи се, що ся остаточна цїль може не здїйснити ся в близкій будучности... Українцї бажають:

Щоби в Австро-Угорщинї з українських земель утворено окрему провінцію...,

щоби в Росії, на підставі Переяславського договору... Україна дістала автономію.

Значить, що в засадї Українцї виступають проти кождої держави, котра панує над українськими землями, але тому, що нема виглядів на полагодженє української справи по думцї наших національних домагань, ми домагаємо ся свободи для українського народа і в Австро-Угорщинї і в Росії. Кождий мусить признати, що таке становище є зовсїм розумне і згідне з честию українського народа.

Резолюциї, ухвалювані на вічах, повинні висловлювати тусаму думку. Міжтим наведена на початку статї резолюция каже щось зовсїм противного, а то, що ми не виступаємо проти жадної держави. Розгляньмо і се. Нехай буде, що ми виступаємо лише проти правительств, які гноблять український народ. І знова треба взяти під розвагу обі держави: Австрію і Росію.

Кождий мусить признати, що Австрія, яко держава, узнає український нарід, і там ми маємо можність бороти ся за свою свободу. Манїфест Загальної Української Ради у Відни, виданий підчас війни, під строгою воєнною цензурою, ставить домаганє утвореня автономної української провінції в Австрії. Коли держава годить ся на оголошенє таких домагань, то се значить, що вона не уважає сього домаганя за небезпечне для себе і уважає українські домаганя за слушні. Коли референти виходять з тої точки, то — після даних обставин — їх становище може бути оправдане. Тодї не належить поборювати держави яко такої, але поборювати кожде правительство, яке є противне сьому домаганю. Се було би отже утилїтарне становище практичних полїтиків.

Але український нарід живе в більшости під Росією. Росія за цїлий час свого панованя над Україною гнобила всякі проблиски нашого національного житя. Кости 40.000 козаків, що поклали свої голови під будову царської столицї, Петербурга, тисячі шибениць по упадку повстаня Мазепи, зруйнованє Запорожської Січи, засланє на Сибір соток українських патріотів, цїлковита заборона української мови в 1876 р., Столипінські суди по великій революциї в 1906 роцї — се ті благодати, якими обсипала Росія український народ за те, що він хотїв бути лише українським народом. І не московський нарід се робив, але Росія, яко держава. Вона не узнає істнованя українського народа; само слово „Українець" означає в Росії бунтаря, „сепаратиста", що хоче знищити Росію. Невинна українська напись, українська хоругва, українська пісня — се є державний злочин в Росії. Коротко: Росія, яко держава, не узнає істнованя українського народа, хоч би він був навіть вірний сїй державі, хоч би боров ся за велику, щасливу Росію. Що дїєть ся підчас війни в Росії, ми про се не знаємо, бо не маємо відтам нїяких вістий. Знаємо лише, що арештовано льояльного горожанина Росії і її прихильника, професора Грушевського, за те лише, що він був Українець; глухі вісти доходять, що з України вивезено около 100.000 людий на Сибір, а цїлковита заборона українського житя підчас наїзду на Галичину — се вимовний доказ, що Росія не думає навіть узнати нас за нарід!

І в тих часах референти ставлять на вічах резолюциї: „ми не є ворогами жадної держави"; отже ми не є ворогами Росії, котра відносить ся до Українців, як до найстрашнїйшого ворога! Чиж се не є пониженє своєї національної гідности, чи се не є рабство? Чи се не є скандал, щоби ми тут у вольній Америцї вже заздалегідь без потреби годили ся на російське ярмо над нашим народом в старім краю!?

І хитрі з біса ті референти. Росії вони не пятнують; вони вже признають її панею над нами, не кажуть навіть виступати нашому народови ясно проти російського правительства, котре засадничо також нас не узнає, як не узнає російська держава. На дїлї вони відвертають увагу від злочинної полїтики Росії супроти українського народа, а пятнують Австрію на всї можливі заставки, доходячи в своїх оповіданях до сього, що в Австрії вже Українців нема, а є лише Польща — підчас коли скупі вісти зі старого краю доносять щось цїлком противного. Як пятнувати, то пятнувати справедливо. Пятнувати належить австрійське правительство за злочини і пятнувати Росію, яко державу за ще більші злочини. І се пятнованє повинно бути пропорціональне.

Збираючи усе висше сказане, ми приходимо до заключеня, що:

1) Вічеві референти, які пересаджують до неможливости надужитя угорського війска в Галичинї, а рівночасно кажуть не виступати проти російської держави, перепачковують в той спосіб русофільство, з котрим явно боять ся виступити.

2) Представляючи положенє українського народа в Австрії за безвихідне — в суперечь ясній правдї — вічеві референти наганяють нашим людям непотрібного страху, а викликують прихильний настрій до Росії.

На основі тих помічень ми можемо ствердити, що їх праця є працею на користь Росії.

Наслїдки сього очевидні: слабші характером одиниці, або неосьвідомлені національно Українцї, не розуміючи як слїд української справи, переходять просто в москвофільський табор і перестають бути Українцями. Нашим коштом ми скріплюємо силу російських чорносотенців в Америцї, котрі працюють для більшої слави білого царя.

І тому перепачковуванє русофільства межи наш нарід є під теперішну пору поширюванєм москвофільства, поширюванєм народного ренеґатства і народної зради. Методи полїтичної боротьби деяких одиниць є цїлком подібні до метод чорносотенців. Тому заходить питанє: На чийій службі стоять пачкарі русофільства? За яку миску сочевиці вони пропаґують се русофільство? Які національні обітцянки дала секретно Росія тим русофільським пропаґаторам? Се варт народови також пояснити, щоби нарід знав, за що він має тратити своїх людий на користь російських чорносотенців і яка є надія, що сї збаламучені підпори царського престола стануть колись назад Українцями, коли вони тепер зневірять ся у свій національний ідеал.

СИЛА ЛЮДСЬКОГО УМА.

—o—

Минулої недїлї історія записала одну важну подію: нїмецький підводний корабель приїхав до Америки по 16-ти днях подорожи; на кораблі привезено почту, товар вартости міліон долярів і 29 людий корабельної залоги. Капітан підводного корабля, Кеніґ, оповідає, що незабаром приїде з Нїмеччини більше підводних кораблїв. В той спосіб Нїмеччина зломила анґлійську бльокаду, нїмецькі кораблї не боять ся британської воєнної фльоти, і межи Нїмеччиною й Америкою вдасть ся привернути сталу підводну плавбу.

Гадка збудувати підводну торговельну фльоту виринула в Нїмеччинї вже по вибуху війни, коли то Анґлія обставила нїмецьке побереже своїми кораблями і не допустила жадного кораблю до Нїмеччини. Нїмець підприємчивий. Коли побачив, що Анґлія бльокаду дійсно переведе, не дав за виграну, але сейчас завязав компанію і почала ся будова великих підводних суден, з котрих перше, що прибуло саме тепер до Америки, „Дайчлянд", се справдїшний корабель, 320 стіп довжини.

Можна бути прихильником або ворогом Нїмеччини; однак без огляду на се кождий мусить признати, що Нїмеччина довершила великого дїла. Перший підводний корабель з Европи до Америки вислали Нїмцї і викпили в той спосіб дотеперішну паню моря, Анґлію.

Може в торговли такі підводні кораблї не будуть мати сього значіня, що мають звичайні особові і торговельні кораблї. Безперечно, що на тих кораблях не змістить ся тілько набору, що на звичайних. Їзда під водою рішучо не може належати до приємностий. І з того згляду не мож казати, що підводні кораблї цїлковито заступлять дотеперішні. Сього не каже нїхто. Але одно є важне: Коли Нїмеччину зі всїх сторін відтято від сьвіта, підприємчивий і винахідничий дух нїмецького народа знайшов спосіб переломити залїзний перстень, видістати ся на сьвіт і спровадити з Америки найпотрібнїйші матеріяли, яких забракло в Нїмеччинї. Сей винахід-здобуток має величезне моральне значінє для нїмецького народа. Сам нарід піднесеть ся на дусї і доложить останних сил, щоби видержати трудне положенє, в якім знайшов ся підчас теперішної війни. З другої сторони противники і вороги нїмецького народа мусять набирати респекту перед підприємчивостию, завзятостию і спосібностию Нїмців. Вони вкінци переконають ся, що се умово сильний нарід, якого нїхто в сьвітї не може легковажити. З таким народом мусить числити ся кождий: ворог, чи приятель. Про зломанє нїмецького народа, яко народа, не може бути мови.

Ще з одного боку ся подія є важна. Фантастичні мрії давних письменників сповняють ся в наших часах. Величаві винаходи і відкритя припали якраз на найновійші часи. Бездротний телєґраф пущено з Нїмеччини до Америки якраз перед вибухом війни; наслїдком сього усунено всякі перепони в конечних зносинах найдальше віддалених країв. Величезні воздушні кораблї — цепелїни — панують у воздусї. Найновійший здобуток людського духа — підводний корабель — вказує, що вже і дно моря остає відкритим для чоловіка. Нинї нема майже нїчого на сьвітї неможливого. Найтяжші справи розвязує людський ум. І тому підводний корабель приносить новий триюмф для великого людського духа.

Іван Франко.

КАМЕНЯРІ.

Я бачив дивний сон. Немов передімною
Безмірна, а пуста і дика площина,
А я, прикований ланцом зелїзним, стою
Під височенною ґранїтною скалою,
А далї тисячі таких самих, як я.

У кождого чоло житє і жаль порили,
І в оцї кождого горить любови жар,
А руки в кождого ланцї мов гадь обвили,
А плечі кождого до долу ся схилили,
Бо давить всїх один страшний якийсь тягар.

У кождого в руках тяжкий зелїзний молот,
І голос сильний нам з згори мов грім гримить:
Лупайте сю скалу! Нехай нї жар, нї холод
Не спинить вас! Зносїть і труд і спрагу й голод,
Бо вам призначено скалу сесю розбить.

І всї ми як один підняли в гору руки
І тисяч молотів о камінь загуло.
І в тисячні боки розприскали ся штуки
Та відривки скали; ми з силою розпуки
Раз-по-раз гримали о камяне чоло.

Мов водопаду рев, мов битви гук кровавий,
Так наші молоти гриміли раз-у-раз,
І пядь за пядию ми місця здобули. —
Хоч не одного там калїчили ті скали, —
Ми далї йшли, нїщо не спинювало нас.

І кождий з нас те знав, що слави нам не буде,
Нї памяти в людий за сей кровавий труд,
Що аж тодї підуть по сїй дорозї люди,
Як ми пробєм її та порівнаєм всюди,
Як наші кости тут під нею зогниють.

Тай слави-ж людської зовсїм ми не бажали,
Бо не герої ми і не богатирі.
Нї, ми невільники, хоч добровільно взяли
На себе пута. Ми рабами волї стали,
На шляху поступу ми лиш каменярі.

І всї ми вірили, що своїми руками
Розібємо скалу, роздробимо ґраніт,
Що кровю власною і власними кістками
Твердий змуруємо гостинець і за нами
Прийде нове житє, добро нове у сьвіт.

І знали ми, що там далеко десь у сьвітї,
Котрий ми кинули для працї, поту й мук,
За нами сльози ллють мами, жінки і дїти,
Що други й недруги гнївні та сердиті
І нас і нашу мисль і дїло те кленуть.

Ми знали се, і в нас нераз душа болїла
І серце рвало ся і груди жаль давив.
Та сльози анї жаль нї біль пекучий тїла,
Анї проклятя нас не відтягли від дїла,
І молота нїхто із рук не опустив.

І так ми далї йдем в одну громаду скуті
Всесильною думкою, а молоти в руках.
Нехай проклятї ми і сьвітом позабуті,
Ми ломимо скалу, рівнаєм правдї пути,
А щастє всїх прийде по наших аж кістках.

Марко Скритий.

НЕ СПІВАЙТЕ її.

—o—

Не співайте її,
Тої думи-пісні,
Бо жаль серце скував,
Бо щось тужно менї.

Призабудьте той час,
Коли йшли ми всї враз
На веселий бенкет...
Тепер се не для нас!

Для нас плач і туга,
Для нас смуток, журба;
Нам тепер не бенкет,
А кровава борба...

Брати в руки нам плуг
І орати той луг,
Що лежить пустарем
І сном спить ще довкруг.

І остріти мечі,
І ширити кличі:
Гей, у бій за житє,
За проклони й плачі!... —

І не плакати нам,
України синам;
Що-ж плачі помогли
Старим нашим батькам?

Не пора нам й співать,
Чар любви колисать —
Нам йти бодро вперед,
Рука в руку дїлать.

Не співаймо о тих
Любих днях чарівних,
Що прожили колись...
Нам тепер не до них!

ПО СМЕРТИ ІВАНА ФРАНКА.

—o—

Комітет „Української Народної Громади", що складаєть ся з усїх товариств, братств і сестрицтв в Ню Йорку й околицї, на надзвичайнім засїданю дня 6. липня с. р. через повстанє з місць почтив память незабутого і вельми заслуженого народного письменника, Івана Франка, висказуючи глибоке співчутє родинї Покійного і цїлому українському народови, особливо в старім краю проживаючому. Рівночасно рішено, щоби „Українська Народна Громада" при участи „Українського Хору" устроїла **поминальний концерт** в суботу, дня 26-го серпня 1916, в гали Купер Юнїон, 3-та евеня ріг 8-мої ул., Ню Йорк. Початок точно о годинї 7.30 вечером.

—o—

Українське товариство „Просьвіта" в Ню Йорку віддало послїдну прислугу українському письменникови Іванови Франкови.

В середу 5. липня 1916 року на вість, подану в українських часописях, вивісило товариство у вікнї своєї друкарнї портрет Ів. Франка, прикрашений прапорами українським і американським, на знак втрати українського поета і письменника.

В суботу дня 8. липня б. р. зійшли ся всї члени тов. „Просьвіта" до Шіцен галї, 12 Іст 8-ма ул., де відбув ся поминальний вечер. Збори отворив заступник предсїдателя п. Йосиф Хомів, подаючи до відома присутних, що наш український письменник і поет др. Іван Франко помер у Львові дня 29. мая 1916 р. Він удїлив голосу п. Іванови Жовнїрови, котрий короткими але влучними словами представив житє і працю нашого найвизначнїйшого в теперішній порі українського письменника, що через 43 роки трудив ся на народній ниві для добра українського народу, а нинї опустив нас немов блудних овець.

По сих коротких а сумних словах всї члени з виразом смутку в очах повставали з місць і кланяючись перед портретом Покійника, зложили Йому послїдну прислугу словами:

Тобі, наш Батьку, складаємо послїдний поклін за Твою тяжку 43-лїтну працю між нами. Висказуємо глубоке співчутє родинї Покійного і цїлому українському народови, в старім краю і в Америцї.

Нехай жиє між нами дух померлого українського поета!

За Уряд тов. „Просьвіта": Й. Хомів, заст. предс.; П. Мороз, касієр; Т. Витрикуш, секретар.

ПОДОРОЖ НІМЕЦЬКОГО ПІДВОДНОГО КОРАБЛЯ.

Коли Павло Кеніґ, капітан німецького підводного корабля „Дайтшлянд" („Німеччина"), вийшов на берег, обступила його хмара кореспондентів, ставляючи ріжні запити щодо його подорожи.

Щоби заспокоїти цікавість кореспондентів, подав капітан короткий опис своєї подорожи.

„Се була моя перша довша подорож підводним кораблем, — оповідав капітан Кеніґ — хоч я вже передтим брав участь у пробних поїздках підводних кораблів. Обіймаючи команду над підводним кораблем, я не мав більшого страху як підчас подорожий кораблями „Шлєзвіґ" або „Прінцессе Ірене", на яких я був довший час командантом.

„Ми виїхали з Німеччини 23. червня. Дорога, яку ми відбули, числить около 3.800 миль. Підчас подорожи був лише один день дуже бурливий. Коли буря дуже змагала ся, наш корабель поринав під воду. Корабель „Дайтшлянд" може занурити ся на случай потреби і 300 стіп глибоко та позістати під водою через чотири дні. Однак ми не мали потреби сього робити.

„Подорож нашого корабля є передівсім практичним доказом, що блькада Німеччини англійською фльотою не має значіня. Ми сподіваємо-ся осягнути також значні фінансові користи з огляду на те, що корабель привіз вартісні товари. Товари, які тепер привезено, числять около 750 тон і складають ся переважно з дорогих фарб. Цілий набір представляє вартість 1,000.000 долярів.

„Я читав у ваших часописях звіти про нашу подорож, в яких було сказане, що ми для оминеня англійських воєнних кораблів змінювали напрям і на сотки миль мусіли накладати дорогу. Так воно не було. Чомуж би ми не мали пійти під воду, коли нам грозила небезпека? Се-ж найлекший і найпростійший спосіб.

„Наша дорога вела просто з Гельґолянду через англійський канал до Балтимор. Ціла дорога виносила около 3.800 миль. Всего 90 миль плив наш корабель попід водою.

„Через цілий час подорожи наша залога була в добрім здоровлю і в добрім гуморі. Кермувати підводним кораблем є лекше ніж торпедовою лодкою або торпедовцем. Наш корабель є так старанно викінчений, що ми не мали найменьших клопотів. І кожда держава, котра може збудувати такий корабель як „Дайтшлянд", може доверити сього, що й ми".

— Чи ви привезли лист від цісаря до президента? — запитав один із кореспондентів.

— Ні, — відповів капітан — се є чиста брехня. Ми привезли тут товари і повеземо також до Німеччини товари, яких потребуємо. Ми можемо відбути подорож до дому, не набираючи тут оливи. Ще хочу вам сказати, що таксамо, як ми тут прибули, відїдемо також домів.

„Добрий успіх подорожи — кінчив капітан Кеніґ своє оповіданє — завдячуємо у великій мірі нашому інжинірови. Доля корабля і нас всіх лежала кождої хвилі в його руках".

Капітан Павло Кеніґ, командант підводного корабля „Дайтшлянд".

"THOS. F. TIMMINS OF BALTIMORE" PILOTING SUBMARINE INTO HARBOR. ©INTL. FILM SERVICE

Перший німецький підводний корабель „Дайтшлянд", який дня 10. липня прибув з Німеччини до Балтимор. На ліво від підводного корабля є корабель „Тімінс оф Балтимор", який супроводив німецький корабель через залив до пристани.

БУДОВА „ДАЙТШЛЯНДУ".

Др. Джан Трейверс, лікар і урядник санітарної комісії в Балтимор, був в середині корабля „Дайтшлянд" і подає опис його внутрішнього уладження.

Довжина корабля числить 315 стіп, а ширина 30 стіп. Цілий корабель збудований зі сталі. Його містота доходить до 2.000 тон.

Середину корабля займає велика скількість ріжних машин. Корабель має лише один поверх (поклад). Під покладом находить ся маґазин, який є 17 стіп глибокий. Кімнати для залоги находять ся в передній части корабля. Каюта капітана займає всего 36 квадратових стіп, а є заледви так висока, що дорослий чоловік може стояти. Всі кімнати вибиті металевою бляхою. Підкімнатами офіцирів находить ся динамічна машина (мотор до витворюваня електричної сили), яка працює тоді, коли корабель плине під водою. Дальше находять ся два сильні мотори системи Дізля, які працюють знова підчас плавби на поверхні води. Корабель не є зовсім зоруженний.

Капітан Кеніґ оповідав лікареви, що машини підчас плавби на поверхні води справляють оглушаючий гамір. Під водою працюють машини зовсім тихо.

Їда для залоги складає ся головно з ріжних сконденЗованих средств поживи. Люди залоги перебули довгу дорогу добре; лише трохи на вазі стратили.

Лікар запитав капітана, чи позволить гостям оглядати корабель. На се заявив капітан, що він рад би показати його цілому сьвітови, але зі звісних причин не може зізволити на те неуповажненим особам.

НІМЦІ БУДУЮТЬ БІЛЬШЕ ЧИСЛО ПІДВОДНИХ КОРАБЛІВ.

З оповіданя капітана Кеніґа виходить, що корабель „Дайтшлянд" є лише одним з підводних кораблів, які побудовано в Бремен. Небавом прийдуть і другі. Загальне число тих кораблів має виносити 25.

Гадку про вибудуванє підводних кораблів подав перший Альфред Льоман, президент торговельної палати в Бремен. Проект предложив він ще минувшого року серед тісного кружка своїх приятелів. Проект принято і приступлено сейчас до його виконаня. В тій цілі основано спеціяльну корабельну компанію під назвою „Deutsche Ocean-Reederei" і розпочато зараз будову кораблів.

Кошти будови одного підводного корабля оцінюють на 500.000 долярів. Доносять, що деякі кораблі будуть значно більші і будуть доходити до 5.000 тон.

Задачею кораблів крім довозу товарів буде приверпути правильний почтовий рух між Злученими Державами і Німеччиною, який майже зовсім устав з причини цензури англійських властий. Чи кораблі будуть приймати до перевозу також подорожних, на се не дав капітан жадного близшого виясненя.

Зиски з продажи першого транспорту товарів оплатять не лише кошти подорожи, але заплатять і всі кошти будови корабля. Ціна товарів, які корабель привіз, є нині в Злучених Державах 10 разів висша ніж була перед війною.

Найблизший підводний корабель, „Бремен", має прибути до Злучених Держав протягом кількох тижнів.

ПОЛЬСЬКІ ЗБІГЦІ В РОСІЇ.

Кілька соток тисяч польських збігців находить ся тепер в Росії. Деякі інституції заінтересували ся ними і прийшли їм з помочию. Завязано кілька комітетів, як: центральний горожанський комітет, польське товариство для опіки над жертвами війни в Петроґраді, польський комітет в Москві і т. п. Завдяки сьому польські збігці мають нині достаточну опіку, працю, харч, школи і каплиці.

Центральний горожанський комітет має в европейській Росії 38 секций, а 5 в Азії, разом 43. В них працює 2.302 інструкторів або аґентів. Під опікою комітету находить ся 384.189 осіб; 70 сьвященників заспокоює їх релігійні потреби. Заложено 26 інтернатів, де знайшло приміщенє 1.446 дітий; 221 захоронок удержує 11.000 дітий; в 105 школах учить ся 5.932 дітий; кромі того є 37 сиротинців, 2 помічні школи, 3 школи для учительок в сиротинцях і 1 школа для учителів. В той спосіб около 20.000 дітий мають достаточну опіку. Отворено 46 ремісничих варстатів. Комітет удержує 24 лікарів, 29 санітарних урядників, 6 доглядачок і 2 законниці.

Польське товариство для опіки над жертвами війни розвиває свою діяльність головно по містах. Воно має 237 відділів і числить 25.000 членів. В 64 містах центральної Росії і в области Волги записано 280.513 польських збігців; в київській губернії 50.000, на Кавказі 3.024; в Москві і Петроґраді около 90.000 — разом около 800.000 Поляків находить ся в цілій Росії під опікою польських добродійних комітетів.

Сі комітети одержали від російського правительства 22 мілїони рублів, від комітету великої княжки Тетяни 3,500.000 рублів — разом около 26 мілїонів рублів.

Поляки вміють давати собі раду всюди. Вони є сильною нацією — се треба їм признати і брати собі примір з них.

РОСІЙСЬКІ ДІВЧАТА НА ВІЙНІ.

В Росії богато дівчат, особливо студенток прогімназий, зголошують ся до служби в армії. Богато з них погинуло підчас боїв в Польщі і в Карпатах, а богато ще дальше бореть ся. Вони змінюють свої полки наслідком дезорґанізації російської армії і їх свояки не мають нераз найменьших вістий про них. Деякі попали ся в полон до Німеччини і Австрії. Одна жінка, Марта Малко, борола ся побіч свого чоловіка офіцира; він згинув, а вона дістала ся в полон і находить ся тепер в таборі в Шулен (в Німеччині).

Загалом женщини беруть тепер чинну участь у війні. Богато женщин працює у фабриках амуниції, а деякі з них борють ся у правильній армії. Одна з російських женщин, Зоя Смірнов, зорґанізувала 12 инших своїх товаришок у прогімназії в Москві і виїхала з ними на поле бою. Всі вони були дуже молоденькі, — переважно у віці 16 літ. Зоя перебула 14 місяців в закопах, а деякі з її товаришок остають там ще доси. Вони походять з ріжних станів, але всіх їх злучила одна думка: бороти ся за Росію. Зоя так оповідає про свої вражіня по повороті з фронту:

„Ми лишили дім раним ранком; се була прикра хвиля, але ми хотіли видіти війну і убивати наших ворогів. Салдати поступали з нами по батьківськи, дали нам місце на возах, убрали нас по військовому і ми поїхали на австрійський фронт. Наш полк мусів іти довший час пішки до Львова. Коли офіцири замітили, що ми є дівчата, хотіли відослати нас домів, але ми просили о дозвіл лишити ся при війску.

„Ми перейшли Галичину і спинали ся по Карпатах. Замерзлими і окровавленими ногами йшли ми поруч з иншими салдатами. Ми несли — як всі инші жовніри — наші карабіни й иншу збрую. Ми забули наші правдиві називска — бо ми прибрали собі мужеські імена коли вступили до армії — і по кількох місяцях трудів, невигод і боїв навіть забули, чим ми були передтим. Салдати пильнували нас і помагали нам, однак ані один не відважив ся відносити ся до нас з легковаженєм. Аж опісля наш похід скінчив ся. Німці і Австрійці задержали нас.

„Се були тяжкі часи. Наймолодші наші товаришки, Ліда і Шура, почали плакати. „Мамо" — кричали вони і стогнали. Вони цілий той час все пригадували собі свої мамі. Мені здасть ся, я також плакала, як і другі. Але то було страшно, навіть для мущин. А колиж куля вбила нашу товаришку Зіну, ми майже млїли. Стріл упав з правої сторони і вбив Зіну. Ми, її товаришки, зібрали ся і поховали її; на похороні співали ми жалібні пісні, А на гробі поставили ми деревляний хрест і видовбали на нім таку напись: „Тут спочиває добровільна салдатка Зіня Морозов з любовського полку. Згинула в бою 7. серпня 1915 року. Пережила 16 літ".

„Надя, Зеня і Катя були ранені в пізнійших битвах, а я сама була ранена на два рази. Я лежала без сьвідомости на побоєвищи, аж цілком припадково завважав мене один військовий післанець і мене забрали до шпиталю".

За геройство удекоровано Зою хрестом св. Юрія. Вона вернула на поле бою, але не мала вже сил до служби. В додатку її було сумно без товаришок, які тимчасом пішли сьвітами зі своїм полком. Вона плакала ревними слезами за ними. Один з офіцирів запитав її, чого вона плаче. Колиж він завважав, що се дівчина, постарав ся о те, що її відіслано з фронту назад. Її припоручено доглядати хорих і вона тепер є в шпиталі у Волочисках, на галицькій границі.

ДОПИСИ.

З DETROIT, MICH.

Вінчанє заслужених народних робітників.

В суботу дня 15. липня 1916 р., о годині 7.30 вечером, в тутешній грецько-католицькій церкві св. Івана Хрестителя відбудеть ся вінчанє панни Стефанії Королишин з паном Василем Цимбалістим і панни Євдокії Поглодівної з паном Евгеном Королишином. З уваги на те, що ті чотири особи заслугують вповні на увагу через свою невтомиму працю на поли народнім в Дітройт, бажанєм моїм є посьвятити кілька стрічок в тій справі.

Я не припускаю, щоб імена повисше наведених осіб не були звісні ширшим кругам, і тому власне не буду сягати їх початкової діяльности в народній праці. Мушу однак піднести кілька фактів з сучасної пори, коли то висше названі патріоти, гуртуючись в місцевих товариствах, здобули собі признанє та симпатію серед місцевого населеня.

Найбільше замітним є се, що завдяки заходам тих чотирох осіб підготовлено почву до розповсюдненя української музики і співу в тутешній місцевости, через що сі народні робітники стали гордощами місцевої української громади. Вони і доси поширюють українську музику між чужинцями. Названі особи дали перший почин в товаристві „Укр. Нар. Рада" до устроюваня театральних вистав з чого чистий дохід жертвовано все для поневолених у нашій старій вітчині.

Не меньше лежить у них на серци і справа місцевої грецько-католицької церкви, якої були орґанізаторами, а в теперішности сильними оборонцями проти ріжних затій звісних наших ворогів.

Я певний, що Вп. Новоженці, звязані узлом супружеським, не пійдуть слідами неробів чи легкодухів, але прямувати-муть тимсамим шляхом, що й доси. Їх праця видасть певно стократні овочі, чого їм місцева суспільність цілим серцем і душею бажає.

А. Блащук.

З PASSAIC, N. J.

Народна праця.

У нас провадить ся праця по закону. Не спимо, але жиємо і стараємо ся надати тому житю якусь ціль. Ціль у нас є властиво все одна — стреміти до самоосьвідомленя і добра українського народу, але старавмось надати тій роботі тривалий темперамент і впровадити її на добру дорогу.

З тих причин заснували ми тут політичне товариство „Українську Бесіду", горнемо ся до неї і після змоги сил своїх старавмось сповняти задачі товариства.

Товариство се нове. Ще й року не істнує, але сліди праці значить. За той час ми спромогли ся відіграти чотири представленя, котрі дуже гарно випали і припали публицї до вподоби. Ми спромогли ся запренумерувати собі всі українські часописи в Америці, а також деякі зі старого краю. Маємо свій власний льокаль під ч. 120 четверта улиця, і свою власну біліотеку.

Послідним часом виставили ми на сцену штуку Льва Лопатинського „Свекруху", котра — судячи по словам публики — випала дуже знаменито.

Не бракує у нас і таких, що не розуміють, чи не хочуть розуміти цілий товариства і старають ся шкодити нам на кождім кроці. Се ті, котрим не залежить на добрі загально-українськім, але на особистих вибаганках. Ми однак не дивуймо ся їм, але сьміло і розумно йдім до назначеної мети. Єдинаймось, вписуймо ся в члени товариства, читаймо книжки і ґазети — осьвідомляймо ся, а тоді можемо сподівати ся красшої будучности.

При кінци годить ся згадати про наших акторів, котрі відіграли „Свекруху" як справжні артисти. За Вашу працю народ теплими словами спімне Вас. — Але ще більше завзятя.

Василь Нисколін.

ЖЕРТВИ НА ФОНД ІМЕНИ ІВАНА ФРАНКА.

5. Бруклин, Н. Й. Михайло Дмитрів жертвував $5.00
6. Френклін Форнес, Н. Дж. І. Купер жертвував $1.00
7. Ню Йорк, Н. Й. Др. Семен Демидчук жертвував $10.00

РАЗОМ $16.00.

Оголошено в ч. 83 „Свобода" $90.00.

ЗАГАЛЬНА СУМА $106.00

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

—о—

Клопіт Українця з гарматою.

Пітсбурські часописи з дня 4. липня подають отсю вістку:

„Комісар поліції П. Волш засудив Стефана Маційовського на кару в квоті 5 долярів. Його гармату „Гінденбург" уміщено на стації поліції.

„Стефан Маційовський мешкає під ч. 51 Екерт Ст., Н. Пітсбург. Шість місяців праці коштувало його зроблене гармати, на якій виписав імя звісного німецького ґенерала Гінденбурґа. Гармата є майстерно викінчена. Цїла зроблена зі сталї; її довжина виносить 24 цалї, а важить около 75 фунтів. Промір дула числить 2 цалї.

„Коли гармата була вже готова, постановив Маційовський її випробувати. Було се в суботу в ночи. Він наладував гармату і вистрілив. Вистріл наробив такого гуку, що всї сусїди побудили ся, думаючи, що над рікою наступив вибух. Люди дали знати на поліцію. Офіцир і двох полїсменів удало ся в напрямі ріки, коли нараз дав ся чути другий вистріл. Ідучи за гуком, прийшли вони на подвіре Маційовського. Його заарештували і разом з гарматою забрали на поліцію. В недїлю переслухано обжалуваного і по заплаченю кари в квоті 5 долярів винущено його на волю. Маційовський вже два рази домагав ся від комісаря поліції звороту своєї гармати, але сей йому відмовив, кажучи, що гармата є небезпечним оружем, яке може знищити і цїлий будинок".

З приватного жерела довідуємо ся, що п. Стефан Маційовський працюючи від довшого часу у фабриках зелїза, збудував гармату на те, щоби перевести пробу зі своїм винаходом. Іменно він мав винайти новий рід стрільн (гарматних набоїв). І якраз підчас такої проби поліція йому перешкодила. Гук, який побудив сусїдів, походив не від гармати, але від вибуху стрільна, яке експльодувало у воздусї у висотї яких 500 ярдів.

Маційовський не дає ще за вигрaну і буде робити дальші старана, щоби в першій мірі прийти в посїдане своєї гармати. Та вже може тим разом при робленю проб над своїм винаходом буде осторожнїйший.

Арешт за ломане санїтарних приписів.

Нюйорський суд покарав арештом і грошевою карою 148 осіб за те, що не примінили ся до приписів, виданих урядом здоровля в справі поборювання пошести дїточого параліжу. Пошесть розширила ся останними днями з Ню Йорку на 11 стейтів, мимо енерґічних заходів урядових органів. Около 1.000 дїтий захорувало дотепер в Ню Йорку і околици на сю небезпечну хоробу.

З огляду на се, що пошесть ширить ся в застрашаючий спосіб, конґрес визначив 100.000 долярів нагороди за винайдене лїкарства проти неї.

Трох братів в однім гробі.

Минулої суботи експльодували ґазолінові урядженя для освітлення готелю Фердинанда Екеля в Мейс Лендінґ коло Ню Йорку. Наслїдком експльозії пять синів готельника потерпіло смертельні рани; трох з них номерло в недїлю, а двох завезено до шпиталю. В понедїлок похоронено всїх трох померлих братів в однім спільнім гробі.

Охорона перед людоїдами.

З причини лїтної спеки богато Американців їде купати ся до моря. Однак сього року появила ся в морю небезпека для купаючих ся, а саме велика скількість людоїдів. Майже кождої недїлї доносять часописи з ріжних купелевих надморських місцевостий про смертельне покалїчене чоловіка людоїдом. (Сї великі морські хижаки відкусують людям руки, ноги й цїлі части тїла). Щоби захоронити ся перед небезпекою, заводять тепер купелеві підприємці дротяну сітку зі сторони моря; в той спосіб думають забезпечити своїх гостий перед припадковою смертию.

Місто вільне від злочину.

Грендвіл, Айдаго, 8. липня. — Се місточко, що числить 2.000 населення, славить ся тим, що від часу заборони алькоголю не поповнено в нїм ані одного злочину. Одного лише злочинця зловлено біжучого року, однак, коли його приведено на поліційну стацію, показало ся, що він був хорий на умі. — В місті є тільки один сталий полїсмен, а часом лише добирають ся йому до помочи одного або двох людий за окремою нагородою. Вони сповняють службу нічних вартівників.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

—о—

Обсадженє епископських столиць в Галичинї.

Копенгаґський кореспондент польського „Дзєнніка Звйонзкового" з Шікаґо доносить:

„На українських полїтиків впав страх з причини поголоски, що дотеперішний станиславівський епископ Хомишин має обняти епископський престол в Перемишли, опорожнений наслїдком смерти еп. Чеховича. Українцї боять ся, що Хомишин заведе також і в перемиській дієцезії реформу календаря. Після сеї поголоски епископський престол в Станиславові мав би дістати ся настоятелеви оо. Василіян, Плятонїдови Філясови".

Українцї в намісника.

В нового намісника Галичини, ґенералаДілєра, була депутация галицьких Українцїв. Після донесеня, поставила депутация ряд домагань у шкільній справі; розходило ся о шкільництво народне й середне і о справу університету. Дальше поставила депутация домагане в справі острої цензури українських часописий. ҐенералДілєр відновів делеґациї, що прихильно розгляне предложені справи.

Боротьба із заразливими недугами в Галичинї.

Санїтарні власти, навчені сумним досьвідом, думають тепер про нову кампанію зі заразливими недугами в Галичинї. Почали ся наново щеплення проти віспи і холєри. Епідемия плямистого тифу триває дальше. В часї від 14. до 20. мая стверджено в Галичинї 410 випадків. Епідемия зменьшають ся лише у Львові, де в тім часї занотовано лише 8 випадків сеї страшної недуги. — В другій половинї мая вцав у кільканнайцятьох місцевостях Галичини обильний снїг, головно у Львові, в Дрогобичи, Сокали і Ходорові.

Новий віцепрезидент шкільної ради в Галичинї.

Краківські часописи доносять про іменоване д-ра Фридриха Цоля віцепрезидентом галицької шкільної ради на місце уступившого д-ра Дембовського. Др. Цоль був професором краківського університету і брав живу участь в полїтичнім житю у Кракові. (Ся вістка є суперечна з попередною, яку донесли також польські часописи, що віцепрезидентом шкільної ради іменовано професора львівського університету д-ра Абрагама).

Українська мова в середних школах на Буковинї.

„Черновіцер Цайтунґ" доносить, що від нового шкільного року має бути впроваджена в середних школах на Буковинї українська і румунська мова яко обовязкова. (Поновне занятє Буковини російськими військами перешкодить уведенію сього розпорядження в житє. — Ред.).

НОВИНКИ.

—о—

ОСТРА КАРА В НІМЕЧЧИНЇ.

Берлін, 7. липня. — Нїмецькі власти засудили різника Зомера в Кольонїї на два роки вязниці і на заплачене кари в сумі 20.000 марок. Украно йому за те, що він укрив значну скількість мяса і продав його по високій цїні купцям до міста Дрезден, замість продавати його у своїм містї Кольонії по цїнах, назначених властями. Се є найбільша кара, на яку засуджено дотепер купця за нарушене закона про продаж поживи.

НІМЕЦЬКІ ЦЕПЕЛЇНИ МАЮТЬ ПРИБУТИ ДО АМЕРИКИ.

Амстердам, 10. липня. — Доносять сюди, що в Нїмеччинї задумує Нїмеччина виєлати до Америки воздушний корабель системи Цепелїна і в той спосіб доповнити торговельні зносини з Америкою, які саме навязано при помочи підводного судна. Після донесеня перший воздушний корабель має називати ся „Ц.-Дайтшлянд". Він мав би привести почту, набір і насажирів. — Нїмецька амбасада у Вашінґтонї заявила, що нїчого не знає про подібний плян.

НУЖДА В ПОЛЬЩІ.

Вашінґтон, 10. липня. — Державний департамент подає до відома, що правительство Злучених Держав звернуло ся до всїх воюючих держав в Европі з покликом, аби вони дозволили на довіз живности для голодуючої Польщі. Відповідні державні ноти вислано 7. липня через американських амбасадорів до Австрії, Франції, Нїмеччини, Великої Британії і Росії.

ЦЇНУ НА ТЮТЮН ПІДНЕСЕНО В АВСТРІЇ О 35%.

З Відня доносять, що в австрійсько-угорській державі піднесено цїну на цигарах, цигаретах, тютюні і на табацї пересїчно о 35%. В сей спосіб монополь тютюну збільшить дохід держави річно о яких 16 мілїонів долярів.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Сестр. „Любов" від. 37, повідомляє всї свої членицї, що півирічний мітінґ відбудеть ся в недїлю 16. липня о 3-тій годині пополудни в домі П. Цимбалюка ч. 154, 1-ша улиця. Всї членицї мають явити ся бо є важні справи до полагодження. Котра члениця не явить ся на сей мітінґ, заплатить 50 цит. кари, а урядник $1.00. Кожда члениця повинна привести кілька нових членицїв, а за се отримає нагороду. Дївчата і жінки! Вписуйте ся до У. Н. Союза і до Сестрицтва „Любов". Не платіть жидівскі асекурациї, бо ми маємо свій У. Н. Союз, котрий є для нас безпечнійший. Кошт малий, а користь велика, бо сей місяць, липень, приймаємо ще за половину вступного до Сестр. „Любов" і до У. Н. Союза. Спішіть ся, бо короткий час! — Е. Перода, предс.; Е. Цимбалюк, кас.; Е. Кардаш, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Сестр. св. Ольги, від. 318, повідомляє всї свої членицї, що піврічний мітінґ відбудеть ся 16. липня, о годині 2-гій пополудни. На сім мітінґу має явити ся кожда члениця під загрозою кари 50 цит. Є важні справи до полагодження. Пригадусть ся нортгемптонським Українцям, що се послїдний місяць, в якім можна буде вступити за половину вступного до У. Н. Союза, отже користайте з нагоди. — О. Тхорик, предс.; К. Яремко, секр.; М. Кравчишин, кас.

МАГАНОЙ ПЛЕЙН, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 28, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся дня 17. липня с. р. в сали Марії Ходань в Маганой Плейн, Па. Неявивший ся член заплатить 50 цит. кари, а урядник $1.00. Будеть ся приймати нових членів без вступного до Братства, а до У. Н. Союза за половину вступного. — Н. Конотопський, предс.; А. Пука, кас.; І. Криба, секр.

МАГАНОЙ ПЛЕЙН, ПА. Бр. св. Анни, від. 365, подає до відома всїм своїм членам, що піврічний мітінґ відбудеть ся 18. липня с. р. о годині 6-тій вечером в сали Петра Холаня Вест Сентр Ст., Маганой Плейн, Па. Контрольна комісія здасть піврічне справоздане. Будеть ся приймати нових членів до Братства без вступного, а до У. Н. Союза за половину вступного. Неприсутний член заплатить кару 50 цит., а урядник $1.00. — Т. Цербинський, предс.; С. Конотопський, секр.; Я. Бартник, кас.

МОНЕСЕН, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 338, взиває своїх членів, щоби в недїлю дня 16. липня с. р. всї явили ся на Службі Божій в неділю о годині 9.30. Неявивший ся член заплатить 50 цит. кари. Рівночасно подаєсь до відома, що піврічний мітінґ відбудеть ся 23. липня с. р. На тім мітінґу будемо приймати нових членів до Братства і до У. Н. Союза за половину вступного. Тож користайте з тої нагоди, яка дуже рідко трафляєть ся. По близші інформациї голосіть ся до секретаря Ф. Я.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. „Українська Січ" від. 59, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінґ відбудеть ся 16. липня с. р. в домі п. Олекси Зеліка під числом 114 Галлет Ст., о 1-шій годині пополудни. Кождий член обовязаний прийти на мітінґ, бо маємо вибрати нового предсїдателя. Є се добра нагода для тих, що ще не вступили до нашого Товариства. Уважайте, що се вже остатний місяць, в якім наше Товариство приймає нових членів без вступного, а до У. Н. Союза за половину вступного. — І. Бойко.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. „Сокіл" повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся дня 16. липня с. р. в гали церковній. Мітінґ зачнеть ся о 1-шій годині пополудни. Просить ся всїх членів явити ся на мітінґ. Буде піврічне справоздане. Будемо приймати нових членів без вступного до Товариства, а до У. Н. Союза лише за одного долар. Хто приведе нового члена, дістане від секретаря нагороду. Крім сего є кілька важних справ до полагодження. — І. Клим, предс.; Г. Литвак, кас.; В. Волянський, секр.

ДЕСЛОДЖ, МО. Бр. св. О. Николая, від. 225, повідомляє своїх членів і урядників, що мітінґи переносить ся на кожду третю недїлю в місяци. Найблизший мітінґ відбудеть ся 16. липня с. р. Є важні справи до полагодження. Неприсутний член заплатить кару 50 цит., а урядник $1.00. — І. Якимів, предс.; І. Коваль, кас.; Н. Кузан, секр.

ПОДЯКА.

Я, Семен Лобур, член У. Н. Союза, від. 296 в Ню Кенсінґтон, Па., складаю сердечну подяку Головним Урядникам за виплачене менї запомоги в квоті $50.00, котру я отримав з фонду убогих від дня 23. червня с. р. за невиліччиму хоробу, на котру я вже лежу два роки.

СПРОСТОВАНЄ.

Отсим простують ся похибку, яка зайшла в виказї жертв для Січових Стрільців в числї 79-ім „Свободи". Число жертви 216, замість: при всяких нагодах зібрали скідуючі добродії, і т. д. — має бути: Українське Поступове Робітниче Тов. „Любов" зі Савт Бруклин, Н. Й. присало $50.00 для Укр. Січових Стрільців. Гроші надослав Головний касир Товариства М. Дмитрів.

С. ЯДЛОВСЬКИЙ, кас. Ф. У. З. Д.

Др. Степан Смаль-Стоцький.

ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІТЕРАТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТИ ІВАНА ФРАНКА.

—о—

(Конець).

Франко вимагає отже від кождого суспільної праці.

Суспільна праця довга, утяжлива,
Зате-ж плідна, та головно — вона
Одна лиш може заповнить без дива
Житє людини, бо вона одна
Всїх сил, всїх дум, чутя, стремлїнь людини
Жадає, їх вичерпує до дна...
Лиш хто любить, терпить,
В кім кров живо кипить,
В кім надія ще лік,
Кого біль ще манить,
Людське горе смутить,
А добро веселить —
Той цїлий чоловік!

Лише в тїй тїсній звязи можна названі поеми добре зрозуміти. Щойно із тїсної звязи сих поем заблисне вся чудова велич таланту Франка.

Дуже важне для розвитку Франкових поглядів се, що коли він спершу більшу вагу прикладав матерії — тими питанями він і в сих поемах дуже докладно займаєть ся, — то тепер понад матерію підносить духа словами:

Що лиш духа кормильців з усїх
Я тебе вибираю,
Та хто духа накормить у вас,
Той зіллєть ся зо мною!

В „Мойсею" сам Франко дає нам також відповідь на знане своє „Nie kocham Rusinow, nawet Rusi naszej nie kocham". Він не любив Руснів таких, якими вони були, не любив „ту расу без гарту і сили волі, так мало спосібну до полїтичного житя на власнім сьмітю, а таку плідну в усяких перевертнів...", він не любив Руси за те, що „так мало в історії Руси прикладів правдивого громадянського духа, правдивого пожертвовання, правдивої любови". Зате-ж горячо любить він Русь і Руснів таких, якими він рад їх бачити!

Його любов не конвенціональна, а чиста, щира любов!

Ні, хто не любить всїх братів
Як сонце боже, всїх зарівно,
Той щиро полюбить не вмів
Тебе, кохана Вкраїно!

Невмирущим своїм жахом критицизму й скептицизму він досягнув і сьвятого свого чутя любови.

Се жало веде його нераз аж до того, що він думає і говорить н а п е р е к і р, а що знов таки треба визначити яко характеристичну рису його вдачі. Найлїпше дасть ся се бачити ось на яких прикладах: На перекір словам псальма „Блажень мужъ, иже не идеть на совѣть нечестивыхъ" — Франко якраз каже:

Блажений муж, що йде на суд неправих,
І там за праву голос свій підносить,
Що безтурботно в соньмищах лукавих
Занїпай сумлїня їх зносить.

Хоч Франко обдарував нашу лїтературу найщирійшими, найгарнїйшими перлами свого ч у т я, то всеж таки р о з у м, як ми про се на кождім кроцї маємо нагоду переконати ся, бере у него перевагу над чутєм. Франко сильний розумом, що аналїзує кожде чутє і дає фільософічні синтези. Він передівсїм твердо вірить „в людський ум робучий". У веснянці „Доля", сїючи розум, висказує бажане:

Ти розуме бистроуме,
Порви пута вікові,
Що скували думку людську!
Двигни з пітьми люд робучий,
Двигни з пітьми та до мене!
Розхитай в нїм ясні думи,
Розпали бажання волї,
Виплекай братерську згоду,
Поєднай велику силу,
Щоби разом дружно стала,
Щастя, волї добувала!

Ще яркійше осьвітлимо напрям лїтературної дїяльности Франка, коли звернемо увагу на погляд Франка про завданя поезії і літератури взагалї.

Сучасна пісня не перина,
Не госпітальнеє лежанє, —
Вона вся пристрасть і бажанє
І вся огонь і вся тривога,
Вся боротьба і вся дорога,
Шуканє, дослід і погоні
До мет, що мчать по небосклонї...

Не можу вкінци не згадати про велику п е д а ґ о ґ і ч н у в а р т і с т ь Франкових творів. Він лагодив ся на педагоґа, та не в школї мав розвивати свій педаґоґічний талант; він став учителем народу.

Та не дасть ся заперечити, що над усею його лїтературною дїяльностю тяжить — скажім се словами, таки самого Франка, висказаними вправдї про дїяльність инших письменників — прокляте запофаного осередка, непочатого перелога. Його горяча душа рвалась до суцїльної, гармонїйної, широкої дїяльности, — дїйсність ставила його перед самі урізки, щерби, прогалини; він кидав ся на всї боки, заповнював прогалини, латав, піднимав повалене, валив те, що поставлене не до ладу, будував нове, шукав способів підняти до роботи більше рук. Велика сила оттак розбивась на дрібні окрушки. Така доля усїх людий перехідних епох, пори „тяжкого перелому", в якій Франкови прийшло ся працювати.

Ще мушу піднести одну з найбільших його заслуг, а саме ту, яку Франко поклав для вироблення, очищення, збогачення нашої лїтературної мови, для вироблення і збогачення лїтературної технїки і форми. Без пересади можна сказати, що наша теперішна лїтературна мова се мова Франка. У него вірш повний ніжности, мельодийности, ґрацїї; проза відзначаєть ся високим поетичним летом, а форма найріжнїйша, блискуча. Із нашою недавно ще так дуже невиробленою мовою, над якою посьміхували ся такі як „Аз Покой" яко над діялєктом, зробив він дїйсно те, що прирік:

Діялєкт, а їй його надишем
Міцю духа і огнем любви,
І нестертий слїд його запишем
Самостійно між культурні мови.

І справдї!

І коли сегодня наше рідне слово блискотить богатством, красою й силою, находить відгомін у серцях соток тисяч синів України, здобуває собі право горожанства серед цивілізованих народів, коли ми тепер вже нацією, коли наша суспільність, особливож молодїж, жила ідейним житєм, плекала високі ідеали народні, коли цїле духове житє української нації стало таке, що вона, піднявши ся із тяжкого занепаду, сягає рукою що найвисші плоди цивілїзациї і культури, то дякувати за се передівсїм треба Франкови.

Сорок лїт він трудив ся, навчав
Весь заглублений в собі,
Щоб з рабів тих зробити народ
По Твоїй уподобі.
Сорок лїт мов коваль він клепав
Їх серця і сумлїня...
Сорок лїт він був певний і вів,
Хоч на слїпо, та вірно...
Тільки, бачучи люд у ярмі,
Його серце болїло.
Так з низин тих мрачних і лячних
Він з'уміт їх піднести
Там, де сам став, до сьвітлих висот
І свободи і чести...

Все що мав у житю, він віддав
Для одної ідеї,
І горів і ясняв і страждав
І трудив ся для неї.

Вплив його був доси величезний. Усе, що є тепер у нас, носить на собі його духа печать. У Франкови українська нація шанувати-ме завсїди

Товарища у боротьбі за волю,
Войовника, що був проводир нам,
І сївача, що сїяв красшу долю,
Будівника, що клав величний храм
Будущини.

КОГУС, Н. Й.

В неділю, дня 16. липня 1916 р.,

на котрий то день переноситься храмовий празник св. Ап. Петра і Павла, відбудеся в місцевій руско-католицькій церкві при Онтеріо стр., Когус, Н. Й.,

ТОРЖЕСТВЕННЕ ПОСЬВЯЧЕНЄ НОВИХ ПРАПОРІВ

братства св. Ап. Петра і Павла, відділ 57. У. Н. Союза, на котре то торжество запрошує щиро всіх Українців з Когус, Олбані, Ватервліт і других доокличних плейсів, братський і парохіяльний комітет.

Тогож самого дня ВЕЧЕРОМ О ПІВ ДО 8-ОЇ відограють члени українського співацько-аматорського тов. „Бандурист" в Когус велику а дуже красну веселу штуку

„ВИХОВАНЕЦЬ"

народна комедія в 3-ох діях зі співами і танцями (Л. Янчука).

в шкільній гали при Онтеріо стр.

ДОХІД НА ЦЕРКОВ. ВСТУП 35 і 25 ЦНТ.

Родимці! Єсли хочете весело провести сей вечір, то не залишіть сеї нагоди, а прибудьте численно на се гарне представленє, а певно що не пожалуєте. За брак місця нема що обавлятись, бо так сцена як і галя зістали значно розширені так, що всі помістять ся вигідно. Тож ще раз щиро запрошує всіх

КОМІТЕТ.

ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ.

В неділю, дня 16-го липня 1916 р.

в ліску, званім ОК ВУД в Нюпорт, Дел. (на ліво від стації) урядже гр.-кат. парохія св. о. Николая в Вілмінгтон, Дел.

ПЕРШУ ВЕЛИКУ ПРОГУЛЬКУ (ПІКНІК)

получену з ріжнородними забавами і танцями.

Приходіть і приводіть зі собою своїх знакомих, бо такої прогулки (пікніку) тут в Вілмінгтоні ще не було. Прогульковий похід відійде спеціяльними карами о 8.30 рано. Кари будуть чекати на новім мості. — Українська музика буде пригравати в поході на місце призначеня. ВСТУП РАЗОМ З ЇЗДОЮ КАРОЮ КОШТУЄ ЛИШЕ 30 ЦЕНТІВ. О численну участь просить

83-84 КОМІТЕТ.

ЙОНГСТАВН, О.

ДРУГЕ ТЕАТРАЛЬНЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ

„АРЕНДАР"

— відбуде ся —

ДНЯ 16-го ЛИПНЯ 1916 Р.

в Даймонд гали, коло Гренд опера гавз, 13 Поблік Сквер.

ВИСТУПАЮЧІ ОСОБИ:

Іцко, арендар .... Роман Гіль
Кругарський, писар громадський .... А. Сташків
Яцко, дяк .... Т. Ф.
Богатчук .... Владиш
Павло .... Н. Базилів
Сьвященик .... Петро Ващишин
Палазя .... Антоніна Чайківська
Маланя .... Анна Чайківська
Начальник .... Федор Косонуз
Сура, жена Іцка .... М. Бурий
Шмуль, син Іцка .... Гренечко

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОД. ПІВ ДО 8-ОЇ ВЕЧЕРОМ.
ЦІНИ МІСЦЬ: 25, 35 і 50 ЦЕНТІВ.

На се представлене запрошує до численної участи

82-84 КОМІТЕТ ДЛЯ НЕСЕНЯ ПОМОЧИ РІДНОМУ КРАЄВИ.

НОРТГЕМПТОН, ПА.

Товариство „Українські Січові Стрільці" і Сестрицтво св. Ольги в Нортгемптон, Па., устроює представлене

ДВА ДОМИКИ І ОДНА ФІРТКА

в суботу, дня 15. липня (джулая) 1916 в гали п. Я. Онущака.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Шаршоник, кравець .... Григ. Семенюк
Катерина, його жінка .... Катерина Яремко
Тереня, їх дочка .... Теодора Зембик
Веретілка, столяр .... Стефан Кудрик
Ганна, його жінка .... Марія Гонтарик
Антін, їх син .... Томко Ковальчук
Фірцин, челядник в Шершоника .... Петро Федорович
Жмурик, челядник в Веретілки .... Петро Хома

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ БАЛЬ.

ПОЧАТОК О ГОДИНІ 6.30 ВЕЧЕРОМ.

ВСТУП 25 ЦЕНТІВ. 81-83

Запрошуємо всіх Українців з Нортгемптон, Сігфрід і з Алентавн.

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ.

Товариство „Запорожська Січ", від. 234 У. Н. С. устроює

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 15. ЛИПНЯ (ДЖУЛАЙ) 1916. в гали Госа Литвина, 152 Савт Парк Стр., ріг Фронт Стр., Елізабетпорт, Н. Дж.

Початок точно о годині 6-ій пополудни.

Музика доборова.

На сей баль запрошуємо елізабетських Українців зі всіх Товариств і Братств, як також і з других місцевостий. На сім бали можна буде гарно забавити ся, бо як раз втой час вже будуть жнива. Хто прийде на сей баль, то не пожалує. За добру забаву ручить

83-84 КОМІТЕТ.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Українська Громадо!

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 30. ЛИПНЯ С. Р.

— відбуде ся —

ВЕЛИКЕ ВСЕНАРОДНЕ ВІЧЕ

в Лейбор Лайсіум гали, 580 Ст. Пол стр.

Початок о годині 2-ій пополудни.

Реферувати будуть бесідники з рамени Федерації Українців в Злуч. Державах д. МИРОСЛАВ СІЧИНСЬКИЙ і д. МИКОЛА ЦЕГЛИНСЬКИЙ. — На вічу буде співати хор під управою професора МИРОНА КОРИКОРИ.

Запрошуємо всіх місцевих і доокличних Українців і Українок. 82—91

ЗА КОМІТЕТ:

„Укр. Прогресивна Громада", „Укр. Нар. Дім", „Запорожська Січ", „Вільна Україна" і посли першого Українського Сойму.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Заходом Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76 У. Н. Союза — відбуде ся —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

в суботу, дня 15. липня 1916 р. в гали П. Плекайтуса, 103 Джексон стр.

Початок о годині 6.30 вечером.

Музика знаменита. Услуга добра. ВСТУП 25 ЦНТ.

На сей баль запрошуємо всіх Українців і Українок з Нюарку і околиці. 84

Зглядом доходу призначеного на голодуючих в старім краю. За добру забаву ручить КОМІТЕТ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Українське поступове робітниче товариство „Поморяни" в Ню Йорку, Н. Й., урядже

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 16-го ЛИПНЯ 1916

Dauer's Park, Jamaica Ave. & Ward St., Richmond Hill, L. I.

ПОЧАТОК О ГОД. 10. РАНО. ВСТУП 25 ЦНТ.

Вп. Родимці! Товариство „Поморяни" виражує надію що всі Українці з Ню Йорку і околиці прибудуть на сю забаву, не звертаючи уваги на непогоду (дощ і т. п.) бо кождий буде від сего забезпечений як на великій гали так і в величавім парку. Кождий гість буде міг дуже гарно і свобідно забавитись. — Кромі танців будуть також ріжні вигравки, забави і т. и. 83-85

Музика власна під управою в. В. ШИМАНСЬКОГО.

ЗАМІТКА ЇЗДИ: З долини міста: з Делансей стр. бере ся елевейтер Сиприс Гіл, трансфер на Джемейка Авеню кару до Вард стр. З горн міста: 59-ої улиці мосту Гофман Булвард кару до Джемейка Авеню і Вард стр. — всего коштує 5 центів і пів години їзди.

За добру забаву ручить — КОМІТЕТ.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЛУЗЕРН КА.

День 4. вересня с. р. буде Українським Днем в цілім Лузерн Кавнти.

Всі Братства і Товариства повинні зголосити ся до секретаря найдальше до 20. серпня.

Ввсі Українці, проживаючі в місцевостях де нема наших організацій, або, які не належать до українських організацій, зволять ласкаво зголосити ся до секретаря Комітету з заявою, що возьмуть участь в роботі для Українського Дня.

Голосіть ся конечно — зробіть се сейчас. Скликуйте ся из наради!

84-86 Alex D. Krikewsky,
148 Bliss St., Rhone Sta., Nanticoke, Pa.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ І ЗАМОВЛЯЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всі оголошення (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакция не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертає ся просто на адресу тої фірми, яка оголошує ся; а „Свободі" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаємо увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони засилають замовлення до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, робіть се на власне ризико і редакція за се не відвічати не може.

„Свобода" є органом У. Н. Союза і поміщує безплатно лиш оголошення про засідання відділів сеї організації. Прочі оголошення є платні. Вимінок становлять виказы жертв, коли гроші зістали віддані до Федерації Українців в Злучених Державах, і ОГОЛОШЕНЯ ПРО НАРОДНІ ВІЧА, ЯКІ НЕ МАЮТЬ ЦІХИ ПАРТІЙНОСТИ. Такі оголошення містимо безплатно, подаючи їх зміст в скороченю.

Оголошення концертів, представлень, місцевих народних сьвят і манїфестацій поміщуємо лише за окремою оплатою, надісланою з гори. Коли з гори не одержимо належної заплати, то містимо лише згадку про заповіджений концерт чи представлене з поданєм дати і місцевости, і то лише тоді, коли дохід призначений на народні цілі.

Поміщуване більших оголошень є коштовне, і сторони, даючі оголошення, мусять самі покрити сї кошти, бо видавництво не має ніяких спеціяльних фондів на оплату таких коштів.

Всякі оголошення мусять бути надіслані до адм. „Свободи" найменьше на три дни перед виходом даного числа часописи.

„СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошення поміщені в сій рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщеня, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

НАГОДА, ЯКИХ МАЛО! На продаж ґросерня і бучерня, в місті Джерзи Сіти, серед наших людий і Славян. Бизнес старий і вироблений. Ціна приступна. Довголітний властитель продає сей штор задля родинних причин. Голоситись впрост до: Herman Meyer, 137 Morris Street, Jersey City, N. J. 83-85

Пошукую свого батька **АДАМА ЖАТКОВСЬКОГО**, котрий походить з села Зубів, пов. Теребовля, Гал. Він перебував давнійше в Канаді, а перед шести роками перебував в Пітсбургу, Па. Хто би про него знав або він сам, нехай зголосить ся до мене на адресу: Caroline Zatkowska, 83 Grand St., Jersey City, N. J. 82-84

Пошукую **АНДРЕЯ САМБОРСЬКОГО**, **ІЛЬКА ОКОЛІТУ** і **ТЕОФІЛЯ ЛЕМІШКУ**. Всі перебували в Вунсокет, Р. Ай. Прошу зголоситись на адресу: Mykola Szpak, 545 East 12th Street, New York City. 84-85

Пошукую мого кума **ДМИТРА КОСТЬОВОГО**. Походить з села Чорна, пов. Лісько, Гал. Довгий час перебував в Мікіс Ракс, Па. Хто би знав його адресу або він сам, прошу зголоситись до: Dmytro Kicz, 111 Liverpool St., Ashley, Pa. 84-86

Пошукую свого мужа **ЙОСИФА ТРАЧ** з Котузова, пов. Підгайці. Він є росту середного, має літ 38, темне волосє, вус темно-жовтий, лице бліде і сухоряве, а хід похилий. Виїхав з дому перед 6-ма тижнями, а мене лишив з 3-ма малими діточками. Наколи не дасть о собі знати в короткім часі, я буду змушена віддати діти до дому для сиріт. Ласкаві зголошення слати на адресу: Mrs Antonina Tracz, 408 Tracy Street, Syracuse, N. Y. 84 87

Де є **МИХАЙЛО НАЙДАН**? Числить літ 26, родом з Заліщиків, Галичина. Самотний; перебував в Мінеаполіс повне року і тут представляв ся за великого добродія. Прибув до Мінеаполіс з Канади і представляв ся, що хоче працювати на ниві народній, і справді показав він тут свою діяльність, бо тілько там був доки не сьте ще гроші. Тут в Мінеаполіс забрав він людий висше сотки і серед ночи щез без сліду. Хто би знав про такого панича, нехай буде ласкав повідомити на понизшу адресу. Остерігаємо всіх перед сим панком. Моя адреса: Luka Charczyshyn, 714 — 3rd Ave. N. E., Minneapolis Minn.

НА ПРОДАЖ мурований дім, в добрім положеню, 5 кімнат і штор. Стайня для коний і корови; є місце на автомобіль. Пів години їзди з Джерзи Сіти. Ціна $2,600. Жадаєсь невеликої вплати. Близші пояснення засягайте: 95 Morris St., Jersey City, N. J. (T. Wojciechowski). 84,87,90

НА ПРОДАЖ ФОНОГРАФ з богато гарними рекордами в дуже добрім стані. Коштував $45.00 а властителька продасть його за $15.00. Голоситись до: Mrs. Petrak, Room 1, 98 E. 7th Str., New York, N. Y. 82-94

НА ПРОДАЖ БУЧЕРНЯ, добре вироблений інтерес, серед ріжного населення; чистий дохід $50 тижнево. Є місце і на ґросерню. Продам дешево задля зміни інтересу. Голоситись до склепу: 8 Shell Road, Winfield, L. I., N. Y. 84-85

ЛЮДИ — приходіть по роботу в фабриках, фармах, ресторанах, готелях, зелізницях, цегольнях, дорогах, стайнях і т. и. Приведіть своїх приятелів. — Schwarts's Agency, 38 Montgomery St., Jersey City, N. J.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ! СВІЙ ДО СВОГО! Хто ще не отримав КАТАЛЬОГА № 2, то нехай нині пише за ним. У нім є найновійші книжки просьвітні, наукові, історичні, набожні, театральні і пр.; грамофони, годинники, бритви, машинки до писання і богато инших ріжних річий. Залучіть кілька марок на пересилку великого каталога. 46—

UKRAINSKA KNYHARNIA,
951 W. Erie St., Dept. E., Chicago, Ill.

ЛІЧНИЧИЙ ІНСТИТУТ д. н. Dr. Bukki's Medical Institute, 407 East 58th St., New York City, отсим подає до відома Вп. українській публиці і його-ж пацієнтам, що офіс сего Інститута є отворений кождого дня, в неділі і сьвята від год. 9-ої рано до 8-ої вечером, а не лише в будні дни, як се мильно дотепер подавано в оголошеню. 78-89

MAIL ORDER HOUSE СКЛАД ПИВА, ГОРІВКИ, ВИНА, ЛІКЕРІВ КРАЄВИХ І ІМПОРТОВАНИХ, НА ВЕСІЛЯ, БАЛІ, ЗАБАВИ, СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА. ВИСИЛКА ДО ВСІХ СТЕЙТІВ. ОБСЛУГА ТОЧНА. ПИШІТЬ ПО ЦІННИКИ. 47—

M. PETROWSKY, Family Liquor Store, 1500 S. 3-d St., St. Louis, Mo.

ПРОЧ З БІДОЮ! Потребуємо сталих АГЕНТІВ до легкої праці. Початкуючим платимо від 20 до 35 долярів тижнево. Фахового знання не вимагаємо. Пишіть зараз до: Mr. Day, 309 Broadway, Room 210, New York, N. Y. 73-85

КОЖДИЙ сьвідомий Українець повинен мати в своїй хаті портрети великих українських мужів як: Т. Шевченка, Ів. Франка, М. Грушевського, М. Павлика, Б. Хмельницького, І. Мазепи і П. Котляревського. Величина 16x20 цалів, ціна 50 цнт. за одну. Маємо також молитвенники, кобзарі і всякого рода календарі. Каталог висилаємо даром. Пишіть на адресу: 75—

RUSKA KNYHARNIA IM. T. SZEWCZENKA,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

Перед ужитєм **ВЕСНЯНКИ**, плями на лици, прищі, пішаї, і всяка нечистість на тілі, зникнуть цілковито і під гарантією нікали не вернуть по кількаразовім ужитю східної краси крему „Амор". Ціна слоїка $2.00. The Amor Novelties Co., 642 E. 14th St., New York, N. Y. 82-85 По ужитю

ДОБРА НАГОДА

Тут представляємо Вам найліпший годинник „ЕЛДЖІН", який має сьвітову славу. Годинник „Елджін" посідає 21 камінів, має дуже добру машинерію чисто нікльову, дуже гарно, оброблений. Сей годинник в „Голд Філд", 14-каратовім на 25 літ. Має дуже рівний хід, не спізнюєсь ні одної мінути. Кождому, хто купує, висилаємо писемну гарантію. Єсли хочете мати щось доброго і відповідного, то купіть собі сей годинник, а певно не дожидайте. Є будете мати добрий годинник на довгі літа. Ціна сего годинника лише $8.00. Такий самий, як на образку, тілько на 15 камінів в ціні $6.75. Гроший не посилайте, тілько пришліть замовленє, а гроші зложите як годинник вам доручать у Вашим домі.

ELGIN WATCH CO.,
951 Erie St., cor. Morgan Chicago, Ill.

ВАЖНЕ ДЛЯ ГРАЮЧИХ АМАТОРСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ

ПЕРША УКРАЇНСЬКА КОСТЮМЕРІЯ

Посідаю великий склад первородних народних руських, українських і иншого рода добірних костюмів як також потрібні прибори до характеризовання осіб, як: перуки, волоса, бороди, вуса, шмінки і т. п. Ріжні ті виповичаю по дуже низьких цінах. В нюйорськім околиці убираємо і характеризуємо аматорів відповідно до ролі граючих на сцені. При замовлені треба прислати свої ролі і потрібних річий. Замовлення треба присилати що найменше 3 дні перед представленєм на адресу:

Mrs. E. UHORCHAK, 310 2nd Street, Jersey City, N. J.

ДОБРА НАГОДА ДЛЯ БІЗНЕСМЕНА УКРАЇНЦЯ.

Хто розумієсь на бізнесі, може війти в Джерзи Сіти, в чисто українській дільниці при гр.-кат. церкві і в сусідстві многих фабрик

УКРАЇНСЬКИЙ ГОТЕЛЬ І САЛЬОН

ЯКИЙ Є НА ПРОДАЖ СЕЙЧАС.

Се місце є кождому знане, а бізнес вироблений. Самого стаку лікерів є вартости на $1.500. По близші інформації в тій справі можна голоситись устно або листовно на адресу: 82-84

СТЕФАН МИЛЯНОВИЧ,
193 Grand St. Jersey City, N. J.

РУСЬКИЙ БАЗАР

МАЄ НА СКЛАДІ ВЕЛИКИЙ ВИБІР **ВЗОРІВ ДО ВИШИВАНЯ**

Книжка № 1 коштує $1.50, № 2-ий 75 цнт.; № 3-ий 40 цнт.; № 5-ий 50 цнт.; № 5-ий 35 цнт.

Виробляємо також гердани з корालків до годинників з гербом України, ціна одного гердана з чеськими коралками $2.50. Січовий з золотим гачком $3.00. Маємо до продажи коралки у всіх кольорах, ціна 50 цнт. за один бонч. Адресуйте: RUSKIJ BAZAR, 168 E. 4th Street, New York, N. Y. 14—

ПОРТРЕТ Т. ШЕВЧЕНКА

МОЖНА НАБУТИ ЗА 20 ЦНТ. В КНИГАРНИ „СВОБОДИ". — ВЕЛИЧИНА ПОРТРЕТУ: 13x16 ЦАЛІВ. СЕЙ ПОРТРЕТ ПОВИНЕН НАХОДИТИ СЯ В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ.

Замовлення шліть до:

„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВАЖНІ ФАКТИ ДЛЯ НЕДУЖИХ.

Без огляду на рід Вашої недуги, у мене найдете щиру поміч. Через мою 35-літну спеціяльну практику я сьміло і певне можу Вам сказати, що Вам поможе і що Вас вилічить. Без ріжниці що Вам долягає і як довго є слабі, прийдіть переконатись. Чи можете бути вилічені — се не коштує Вас нічого. Низькі ціни. Як найліпша обслуга. 80-90

DOCTOR MULLIN,
лікар спеціяліст
409 Fourth Ave., Pittsburgh, Pa.
Офіс напроти почти.

$15 ЛЕКЦІЇ ЇЗДИ АВТОМОБІЛЕМ $15

Чому маєте ходити без праці або мало зарабляти, коли можете мати легке і добре платне занятє, все на сьвіжім воздусі. Ми вивчимо Вас на шофера і автомобілевого механіка протягом 3 тижнів в день або вечерами і постараємось для Вас по укінченю курсу о добру роботу. Наша школа є першою і найліпшою в сім краю, в якій учимо після найновійшої методи а не як другі. Властитель сеї школи є інспектором автомобілів, і тому ми учимо Вас ліпше вчити як другі.

Прийдіть до нас ще нині, розмовитись у своїй мові; офіс отворений до 9-ої вечер. Лайсенс гарантуємо. 41—

Маємо дешеві мешкання для учеників з провінції.

NEW YORK AUTO SCHOOL,
302 E. 14th St., близько 2-ої Аве., New York City.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

С. М. КАУФМАН

СПЕЦІЯЛІСТ ВСІХ СЕКРЕТНИХ (ПОЛОВИХ) НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

урядує від 9-ої год. рано до 9-ої вечером.

При лічению уживає електричних машин X-RAY. 79-

Dr. C. M. KAUFMAN,
111 7th Street, New York, N. Y.

ДО ХОРИХ РУСИНІВ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,

славний спеціяліст зі старого краю

поручає всім терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАНЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, СТРУКТУРУ АБО ЗВУЖЕНЄ МОЧЕВОГО КАНАЛУ, НЕДУГИ ВЕНЕРИЧНІ, ЯК РІВНОЖ ВСЛЯКІ НАСЛІДКИ ТАЙНИХ НЕДУГ, НЕДУГИ СКІРИ, РІЖНІ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ І Т. Д. 40—

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своїм офісі або в домі пацієнта; спеціяльно же на пропуканю при помочи спеціяліста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG,
304 2nd Ave., (між 17 и 18 ул.)
NEW YORK CITY.

Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

ЧУДОВА НОВІСТЬ!

Найновійший годинник, який тепер щойно появив ся. Ніхто з вас еще не бачив такого новомодного годинника як отсей. Придивіть ся сему годинникови, що се за годинник. Подаємо Вам відразу інформацію про сей годинник: 1) Показує години, 2) показує як кождий день називає ся, 3) показує як кождий місяць називає ся, 4) показує коли є яка фаза місяця, 5) має дуже чистий хід і є дуже витревалий. Є в гарнім виробі, не пізнить ані одної мінуті, посідає 15 камінів. Гарантований на 25 літ. Можете сей годинник вложити на цілу добу до води і він дальше буде іти. Се щось надзвичайного. Хто його купить, той буде мав довгу і добру память, бо сі годинники щойно тепер вийшли. Жаден годинникар не може сему годинникови дорівнати. І тепер ми хочемо продати ще тих годинників, тілько у нас може їх набути. Хто замовляє у нас сей годинник, то не потрібує нам висилати ані одного цента, тілько подайте, котрий маєте годинник і яка ціна і винишіть свою виразну адресу, а ми в тій хвилі Вам його вишлемо почтою. Гроші зложите коли листар Вам доручить Ваш годинник. Ціна сего годинника зараз з ланцушком тілько $6.25. Такий самий годинник з подвійним деклом кошту $8.35. До кождого годинника висилаємо писемну гваранцію. Ті, що мешкають в Шікаґо або близько Шікаґо, зволять приїхати, а побачать сї чудові і новомодні годинники. Вона певно годину показує. Спішіть ся, бо їх ціна вийде незадовго в гору. Ми тілько через короткий час їх так продаємо. Пишіть зараз за ними на адресу:

WATCH SELLING CO.,
951 W. Erie St., Dept. 8, Chicago, Ill.

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР В НЮ ЙОРКУ.

Чому я оголошуюсь в сій часописи?

Тому, щоби наших людий охоронити перед иншими непрактичними лікарями, які шумно оголошують себе в часописях.

Я є Українцем і говорю сею мовою.

Я лічу недужних і хірургічне недуги як: слабости уший, носа, горла, легких, серця, жолудка, нирок, викиди шкірні, нервові слабости, пропукання, гемороїди і секретні недуги мущин і жінок.

Мій офіс є засмотренний у всі найновійші і найконечнійші апарати, потрібні до проведення недуги і до куракції.

Уділяю охотно відповідь на всякі запити кождому, хто до мене зголосить ся або напише. Кождий Українець повинен в потребі голоситись лише до мене, а я раді удію правдивої помочи. 73-85

Dr. JOHN SMITH, Jr.,
СПЕЦІЯЛІСТ-ХІРУРГ
327 E. 17 ST., NEW YORK, N. Y.

Офіс отворений від год. 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділю сьвята від 10-ої рано до 4-ої пополудни. — Телефон: Stuyvesant 4193.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ!

УЧІТЬ СЯ АКУШЕРІЇ В НАШІЙ ШКОЛІ, АБО У СЕБЕ ДОМА. ПО УКІНЧЕНЮ ВИДАЄМО ДИПЛОМ. Лічимо успішно всякі слабости мущин, женщин і дітий. Адресуйте:

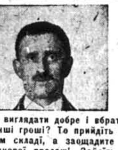
Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery
229 E. 14th St., Dpt. S. New York, N. Y
Telephone: Stuyvesant 933.

DR. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th Street, NEW YORK, N. Y.
Межи 1st Ave. і Ave. A.

СТАРОКРАЄВИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ ЛІКАР.

Лічить успішно всі жолудкові недуги; і другі внутр. недуги мущин і женщин. З великим успіхом лічить ревматизм, рани на ногах, і лишаї, і всї скірні недуги, як також і тайні недуги. Лікар говорить по українськи і сам приходить до хорих на місце. Офіс отворений від 9 рано до 8 вечер. Хто не може прийти нехай пише до нас. 9—

Чи хочете виглядати добре і вбрати ся добре за менші гроші? То прийдіть і купіть в нашім складі, а заощадите процент дрібничкової продажі. Зайдіть і оглянїте також наш спеціяльний департамент одежи, де є велика скількість ріжних убрань і рейнкотів. Ми робимо убраня на замовлене. Наш склад є отворений кождого дня, а в суботу і неділю аж до 10-ої години. 73-112

Маємо також 500 ярдів сукна зі старокраєвих фарбованих товарів.

S. LEVINE,
469-471 Clinton Ave., N. Rochester, N. Y.

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

випозичає керичі на весіля, хрестини, і на другі забави.

115 Ave. A., New York, N. Y.
Телефон: Orchard 2868.

ПАНОВЕ СЕКРЕТАРІ І УРЯДНИКИ ТОВАРИСТВ!

ВАМ БЕЗПЕРЕЧНО ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧИ БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБІЙТИСЬ.

І тому коли Ваше Братство чи Товариство потребує народного або американського прапора, церковних хоругв, лент, відзнак, шапок або инших річий, то звертіть ся до нас з замовленєм.

Ми є самі фабрикантами і тому у нас дістанете добру роботу, а матеріял ліпший і в дешевшій ціні як деинде.

Як звісно, що кожде Товариство чи Братство потребує все до публичних виступів чи то до походу, паради, чи на пікніки і прогульки або на инші урочистости виступити з своїми прапорами, відзнаками лентами і в шапках.

Ми уділимо Вам всяких інформацій і вишлемо Вам сейчас наш каталог з взірцями і подамо Вам докладну ціну. Не відкладайте але пишіть на адресу:

EAGLE REGALIA CO.,

115 Nassau St., New York, N. Y.

EXTRA!!! ТІЛЬКИ ДЛЯ ДОРОСЛИХ! — ЗОВСІМ ДАРОМ висилаємо опис дуже цікавої і інтересової книжки, в котрій міститься понад 500 образків так женщин як і мущин в гарних позах. Пришліть за 2 центи марку. 83-85

THE AMOR NOVELTIES CO.,
642 E. 14th Street, New York, N. Y.

ПРОДАМ ДЕШЕВО ФАРМУ

43-акрову, в місцевости Дір Лодж, Тенн., при битій дорозі, враз з господарськими будинками. Частина землі готова під управу. Найліпша земля в цілій околиці, де можна мати два збори до року. Решта грубий ліс. Клімат дуже милий і здоровий. Фарма находить ся при добрих дорогах, не цілі 3 милі американської від міста і стації зелізничої, де є добрий маркет на всякі продукти з фарми. З причини зміни інтересу продам сю фарму за $850, половину готівкою а решту на 3 або 4 роки сплати. Самий ліс є варта два рази стілько. Хто хоче поселитись на фармі, нехай не зволікає, бо така нагода купна дешевої фарми не так скоро трафить ся. В сій околиці богато фармерів Українців, Поляків і Словаків в короткім часі дійшли до маєтків. Зголосіть ся або пишіть сейчас до: 83-86

K. PIASECKI,
5630 Broadway, Cleveland, Ohio.

КОМУ ПОТРІБНА ВІЙНА? НІКОМУ!

А українсько-німецький підручник, який тепер виходить, є друге і потрібний кождому; з котрого дуже легко можна навчити ся говорити по німецки. Пишіть по него нині, бо наклад невеликий. Ціна з пересилкою 35 центів. Присилайте мані-ордер або марки на адресу: 73—

RUSKA KNYHARNIA IM. T. SHEWCZENKA,
168 E. 4th Str., New York, N. Y.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

КНИЖОЧКИ ПЛАТНИЧІ для Братств і Товариств до вписуваня місячних вкладок, можна дістати в друкарни „Свобода" по ціні 7 цнт. штука.